

SEGÍTSÜNK TÖBBET!

Az ásothalmi körzet tanyai iskoláinak patronálása mellett 1972 őszén szociológiai kutatócsoport szervezését határozta el a JATE KISZ-bizottsága. A csoport tagjai — főleg joghallgatók — az első időszakban a kapcsolatok megteremtésén, a kutatási témák keresésén és körülhatárolásán munkálkodtak. Szakmai segítséget az MTA szegedi szociológiai csoportja nyújtott. *Ásothalom* község párttitkára és vb-titkára készségesen támogatott bennünket, bár célunkat még valahogy,

gekkel, városiasodó fiatalokkal. Néhol meg is vendégeltek bennünket. Érdekes, hogy a szegényebb házaknál hamarabb megkínálják az idegent, mint a pénz- és termelőknél. Kevesebbet ugyan, mint ahogy azt sokan a tanya szó hallatára képzik, de „sötétséget” is találtunk. Sírós hangú öregasszony, kívül-belül vakolatlan, mennyezet nélküli nádviskóban, másutt 70-en felüli idős asszonyok permetezővel a hátukon. Sok megkeseredett öregget épp a saját gyerekei foszta-

lyett. Szeged város egykori bér-földeseinek mai leszármazottait: a sokat megélt tanyai parasztemberek tucaitjait bírtuk szólásra — közülük jónéhányan világosan látó és gondolkodó, igazi egyéniségek. A nagyon öregek valóságos életfilozófusok. A középkorúak már inkább a mindennapi küzdés és nem utolsó sorban a szerzés rabjai. A fiatalok viszont elvetik az otthoni „gürcölést”. Jobb nekik a szülői házból bejárni a munkahelyre, mert ott hon a kosztjuk megvan, kerestük magukra költhetik „Amíg anyám kéménye füstöl, nem költözök be a városba” — mondta az egyik. A gyerekek többsége értelmes, elevenszemű, szeret iskolába járni. Ott közösségre lel és vasárnaponként is összejöhet játszani.

A gyerekek ürügyén elérkezünk a *patronáláshoz*, ahhoz a területhez, ahol eddig is sokat tettek egyetemistáink, ez évben pedig kiszélesedik a mozgalom. Hadd adjuk át az e téren szerzett tapasztalatainkat. Eddig a munka túlságosan az iskolára korlátozódott. Az egyetemisták jobbára csak a pedagógusokkal beszélgettek el, szinte irányításuk alá kerültek. Nagyon tiszteljük ezt a nehéz munkát és vele a tanyai élet hátrányait vállaló tanítókat, mégis *igazi segítséget csak úgy adhatunk, ha a gyerekekre koncentrálnak*. Beszélgetni kell velük, megkeresni, bátorítani köztük az értelmesebbeket. Ha egy tehetségest is elindítunk, már nem dolgoztunk hiába! *S a gyerekeken keresztül el lehet jutni a szülőkhöz. Ott is van tennivaló*, mert az utóbbi években a gyerekek pályaválasztásánál egyoldalúan az anyagi szempontokat veszik figyelembe. Az elhamarkodottan alapított falusi gimnáziumok kudarca megkoptatta ennek az intézménynek a becsületét. Továbbtanuláson csak a szakmai képzést értik. El kell velük beszélgetni, a parasztemberek nagyon hálásak, ha tapintatot, őszinte segítőkészséget látnak. Nem szabad, hogy az akció kampányszerűvé váljon! *Ki lehet terjeszteni a munkát a gyengélkedő KISZ-szervezetek támogatására.* — Elgondolkodtató példa, hogy az egyik szakszövetkezetben bevonult a titkár katonának és ez a KISZ-szervezet „halálát” is jelentette. Figyelemre méltó, hogy a mezőgazdasági KISZ-szervezetekben pontosan az otthon maradó parasztfiatalok mozdíthatók a legnehezebben. Az aktívabb tagok a műhelyben dolgozók, az adminisztrátorok, traktorosok és bejárók közül kerülnek ki. Fel kell ébreszteni e szervezetekben a kezdeményező készséget, vigyázni kell önállóságuk meghagyására, nehogy csupán kívülől várjanak megoldást.

Különböző szervek segítségével ismeretterjesztő, közművelődést célzó előadásokat lehet szervezni. Persze nem szabad megfeledkezni arról, hogy a szétszórt tanyavilágban sokszor eredményes az *egyéni felvilágosító munka is*. Kerülni kell a kioktató hangnemet, közvetlen, jó előadókat kell kiküldeni, mert az egyszerű emberek nagyon érzékenyek a felhangzó szövegre. Van lehetősége néprajzi kutatásnak is, habár Ásothalom régóta közkezdvelt területe a különböző vizsgálódásoknak.

Tennivaló bőven kínálkozik az ásothalmi körzetben — lehet, kell és tudunk — segítsünk többet!

GÉCZI JÓZSEF

Dr. Jezerniczky Margit

Mély fájdalommal vettünk végső búcsút szeretett kollegánktól, könyvtárunk hűséges és odaadó dolgozójától, dr. Jezerniczky Margittól.

Pontosan negyven esztendeje, 1933 októberében kezdődött könyvtárosi pályafutása, mely kisebb megszakítással élete végéig tartott.

A friss tanári és doktori diploma akkor csak fizetéstelen gyakornoki álláshoz volt elegendő, s a véglegesítésre is csupán 1941-ben került sor. A Folyóiratosztályra került, s ott dolgozik később is, 1957 februárjától 1967 júliusáig osztályvezetőhelyettesként, majd nyugdíjasként, élete utolsó napjait.

Emlékezetünkben még ma is közelinek tűnik magas, energikus alakja, örökké derűs tekintete, mindannyiunkat inspiráló szorgalma és végtelen igényességgel végzett munkája.

Könyvtárosi tevékenysége, —

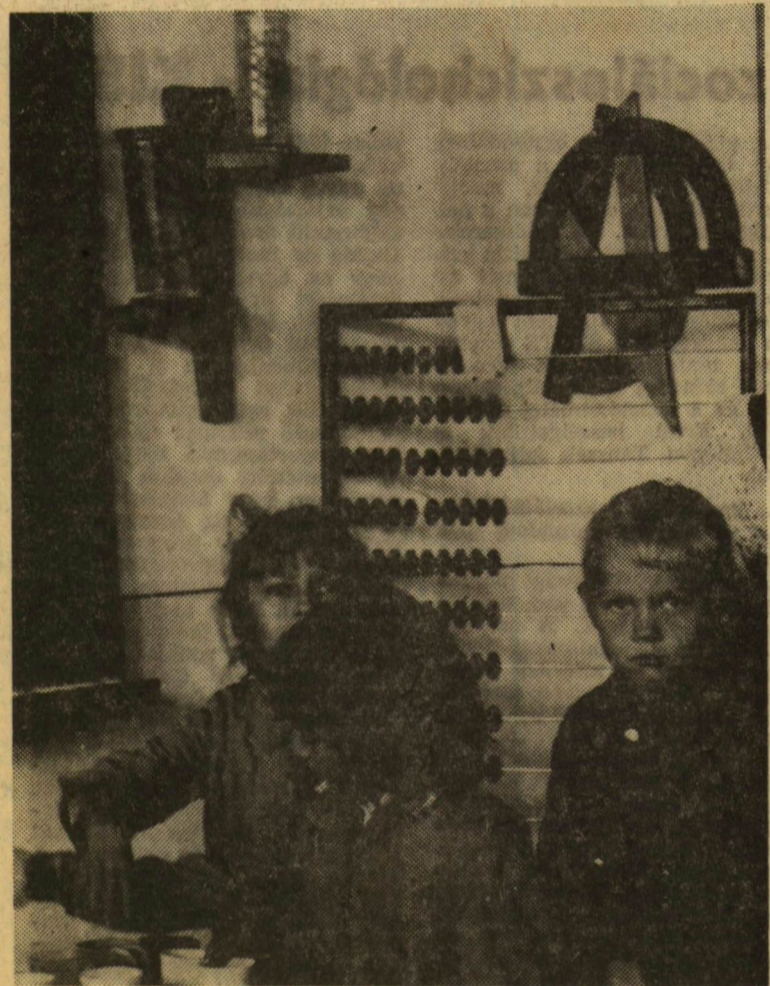
melyet az odaadó lelkesedés és hivatásslázzal hatott át, melyet magas színvonalú szakmai képzettség és sokoldalú felkészültség jellemezett — a könyvtár jelene és jövője megalapozásán munkálkodók első sorába emelte.

Tudását, gazdag szakmai tapasztalatait és gyakorlati ismereteit önzetlenül és készségesen osztotta meg munkatársaival, mint osztályvezetőhelyettes, megbízatással, s önként is, szívesen vállalta az új könyvtáros nemzedék nevelését, szakmai felkészítését a jövő feladataira. Mindenkit, aki mellé került, becsületes munkára, hivatásslázzal, helytállásra nevelt, s ebben ő maga szolgált személyes példaként.

Amikor e szép munkásság érdemeit vesszük sorba, szinte önként adódik a kérdés, mi volt ennek a hajtóereje. Soha nem kérkedett érdemeikkel, mégis tudnunk kellett, hogy őszinte demokrata, társadalmi rendszerünk becsületes harcosa volt. Aki a háború éveiben vállalta a kockázatot, hogy a faszizmus üldözötteinek menedéket nyújtva, segítségére legyen. S a humánus, a mi társadalmunk alapjaira, végig sajátja maradt, s állította tőrekvésünk tudatos munkáinak közé.

Örök derű, jó kedvvel végzett munka, kollegiális szeretet, emberi közvetlenség, tiszta élet, becsületes egyszerűség, ez az, aminek Manyika kedves mosolyával együtt megmarad az emléke. A fájó búcsú is ottmaradt szívünkben, de még inkább egy rendkívül értékes élet és tartalmas pályafutás példája.

KORMÁNYOS ANDRÁS

Tanyasi kisiskolások (Fotó: Sántha Imre)

de hasznosságunkat már kevésbé sikerült megmagyarázni nekik. Őket különösen a faluból eljárázó fiatalok helyzete érdekelte. A helyi társadalmi élet jelentős alakjainál — párttitkár, könyvtáros, pap — indult az ismerkedés. Eleinte túlságosan egy-egy élmény hatása alá kerülve, egyoldalú képet kaptunk. Képeztük magunkat, így kialakult bennünk valami szociológiai szemlélethez hasonló. Egyfelől bővült a vizsgálódás: *nem csupán az iskola patronálásához kapcsolódó területeket tanulmányoztuk, hanem például a tanyai életmódot, az öregek helyzetét, az egészségügyi-szociális állapotokat, a kommunális fejlesztést.* Másfelől kezdeti, türelmetlen lendületünkben minden érdekelt bennünket és később szűkíteni kellett a kört, hogy végig tudjuk vinni a kutatást és feldolgozható anyagot kapjunk. Fél év után beláttuk, hogy a mélyebb megismeréshez, a külterület felderítéséhez hosszabb kinntartózkodás szükséges.

Július elejére sikerült egy táborozást összehoznunk. A tizenegyhány résztvevő egy-egy orvostanhallgató, bölcsész, TTK-s kivételével jogász. Lovaskocsival, autóval, kerékpárral és gyalog jártuk a község kiterjedt tanyavilágát. Beszélgettünk jólmenő gazdákkal, reményt vesztett öre-

nek ki. A gazdasági érdek megszüntével felbomlott a nagy család. Úgy látszik, néhol vele megszűnt a rokoni szeretet. A családi békét veszélyezteteti az ingázás. Az iparba eljárók naponta vagy hetente utaznak, a rossz dűlőutakon közlekedve munka-idejük megnő. Szabad idejük amúgy se lenne, mert helyt kell állniuk a gyár mellett otthon, a gazdaságban is. Nem tudnak részt venni a falu közéletében, így érdekeiket is nehezebben érvényesítik. Ugyanakkor a városból modern szemléletet hoznak magukkal, melynek nyomai a lakásokon és az öltözködésen is láthatók fel.

Az ellentétek világa Ásothalom. Munkánk természetéből fakadt a problémakeresés, ezért sokszor az árnyoldalakat hangsúlyozzuk; a rossz királydinnyés homokot, az elhagyott vagy vegetáló tanyákat és nem az intenzíven gazdálkodókat, akik Pécsig, Tótkomlósig is eljutnak a gyümölcseivel, zöldséggel. A tengődő szakszövetkezeteket a jólmenő tévesz helyett. Az alkoholista szülőket, nem pedig a tanács erőfeszítését. A két évvel ezelőtti gyakori öngyilkosságokat és nem az ellene küzdő embereket. A Jehovista szülők játéktól, iskolaéletől eltiltott gyerekeit, a meggyőzni igyekvő pedagógusok he-

UNESCO körök

A József Attila Tudományegyetem KISZ UNESCO Köre kibővült taglétszámmal az új tanévben is folytatja tevékenységét.

Működésének célját az UNESCO, mint nemzetközi intézmény alapeszméi határozzák meg: a nemzetközi megértésre nevelés, a népek közti kulturális együttműködés és barátság elmélyítése. Ennek megfelelően fogja az idén is rendezni népszerűsítő előadásait, kiállításait, többségüket a JATE új klubjában, a Magyar UNESCO Bizottság és az egyetemi KISZ-szervezet támogatásával.

Az elmúlt évben orvostanhallgatók részéről egyre nagyobb érdeklődés mutatkozott az UNESCO Kőr tevékenysége iránt. Örvendetes esemény, hogy ez év októberétől a Szegedi Orvostudományi Egyetemen már önálló

UNESCO szekció kezd meg működését, jelentékeny taglétszámmal. Előzetes tervek alapján a két kör lehetőség szerint együtt fog működni a jövőben.

A JATE KISZ UNESCO Köre a Magyar UNESCO Bizottság javaslatát elfogadva, a következők figyelembe vételével fogja programját összeállítani az 1973/74. tanévben:

Magyarország UNESCO-tagságának 25. éve,

Ismerkedés a fejlődő országokkal; a fejlesztés kérdése;

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata kibocsátásának 25. évfordulója.

Ezenkívül napirenden szerepel a további együttműködés az „asszociált iskolákkal”, más egyetemek testvérszervezeteivel és külföldi UNESCO-klubokkal.

CSILLAG ANDRÁS

Szolidaritás!

A SZOTE KISZ-bizottsága a chilei eseményekkel kapcsolatos szolidaritási-estet rendezett szeptember 24-én este az Apáthy István kollégium tanulótermében. Kukovecz György a Marxizmus—Leninizmus Intézet gyakoronoka tartott előadást, ezt követően pedig a mintegy 250 főnyi hallgatóság távíratot szövegezt meg a chilei köztársaság budapesti követsége címére. A távírat szövege a következőképpen hangzott: „Tiltakozunk az elemi emberi jogok gyalázatos megsértése miatt, elítéljük a munkásgyilkos katonai diktatúrát! A Szegedi Orvostudományi Egyetem Hallgatói!”

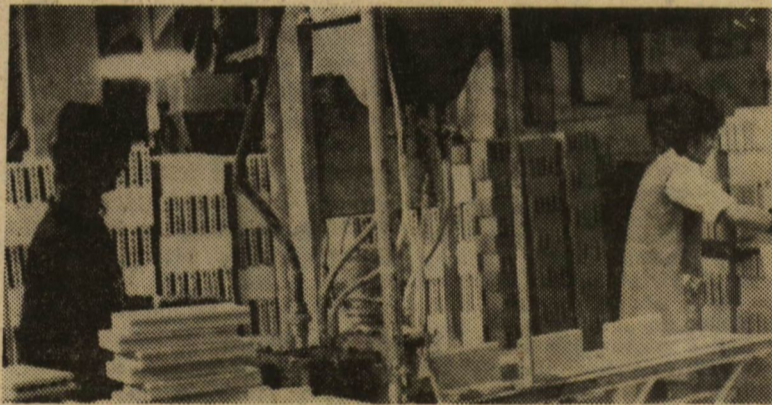
Meisseni csempék

Még egy hónapja sincs, hogy a nyári építőtáborok kapui bezárultak, mégis sokak számára a sárguló és egyre ködösebbé váló őszi napokban, már szüneti emlékké halványult az ott eltöltött hetek vidám küzdelme, élményei és romantikája. Korábbi cikkeik már beszámoltak egyetemünk hallgatóinak hazai munkahelyeken, táborokban való tevékenységéről. Most ugorjunk vissza a forró augusztusba, — hogyan

külföldi a csarnokban levők közül.

— Hát igen, a tempó — sőt hajt Horváth Gizi negyedéves vegyész — ezt, meg a szász dialektust nehéz eleinte megszokni. Megszokni azért nem kell. En már a második éve, hogy itt dolgozom egy hónapot. A fizetés? Klassz! 550 M, de van, aki többet is meg tud keresni.

Drab Jancsi egy nagy kocsi mögül integet, hogy ő is itt van.

Szegedi lányok a meisseni gyár munkacsarnokában (Fotó: Koltai Attila)

szorgoskodtak egyetemistáink határainkon túl.

Immár hagyományai vannak azoknak a kapcsolatoknak, amelyek a meisseni kályhacsempégyár és a radebergi sörgyár, illetve a JATE KISZ-szervezete között szövődtek. Második éve annak, hogy több turnusban, különböző karokon tanuló hallgatók egyhónapos munkát vállaltak a meisseni kályhacsempégyárban. A Max Diétel plattenwerké-vel való jó viszony, a kontaktus fenntartása nemcsak a nyári „munkahónapokra” korlátozódik. A közeljövőben ünnepli a gyár államosításának 20. évfordulóját a jubileumra KISZ-szervezetünk is meghívást kapott.

Ottjártamkor éppen egy JTK—TTK vegyescsoport tartózkodott ott, Gál és Görgeyi adjunktusok vezetésével.

— Guten Tag — beköszöntés a 100 éves gyár kapuján, s máris egy ráérősebb, de fürge művezető társaságában elindultam a szürke falak, tornyos csempeműhely felkutatni a „vendégmunkásokat”. Egy leszedővégnél két piroskendős leány kapkodja a friss csempét serényen. — Te Szegedről jöttél — csodálkoznak rám, nekem viszont első látásra nehéz volt kitalálni a munkatempóból, hogy vajon ki lehet a profi „bennszülött” és ki a zöldfülű

— Phú, a meleg — negyven fok, és ahogy az itteniek mondogatják: „Nagy meleg, de kevés a sör.” Bezzeg a radebergiek, van mivel öblögetniük.

„A magyar lányok és fiúk munkája nagy jelentőségű a gyárnak mivel a nyári szabadságolást így jóval könnyebben meg tudjuk oldani. Persze a munkatempó eleinte kissé hajtósnak tűnik, de ezt fiatalok egy hét leforgása alatt átveszik, minden különösebb megerőltetés nélkül. A fiúk többnyire az anyagmozgatás területén tevékenykednek, míg a lányok feladata a futószalagról a csempék szedése. Szombathé, vasárnap egy alkalommal a társaság részére autóbussz kirándulást szervezünk. Legutóbb Berlin és Potsdam volt a cél. Akadtak itt olyan vállalkozószelleműek, akik még a VIT-re is felutaztak, vagy éppen a festőien szép Königsstein-t keresték fel, úgy, maszkul!”

A mai napon a munka kicsit hamarabb fejeződött be. A gyár kapujánál egyre több ismerős arc tűnik fel. Az út a szálláshelyig nem kevés, annál kellemesebb. A város görkös templomának tornyai, kicsiny, csinos utcáskái, a kertváros szelíd platánosa pihentető sétatér ígérnek!

Auf wiedersehen! Viszontlátásra a következő év nyarán!

MILASSIN LÁSZLÓ